

Statul ISRAEL

מְדִינַת יִשְׂרָאֵל - ebraică

Statul modern este numit după vechiul Regat Israel, iar termenul a fost adăugat Patriarhului Biblic Iacob, pentru că a luptat o noapte întreagă cu un înger; Israel înseamnă „cel care se luptă cu Dumnezeu”

Capitala: Ierusalim - auto-proclamată 865,721 locuitori; **Tel Aviv** - recunoscută de comunitatea internațională (inclusiv România) 432,892 locuitori
Alte mari orașe: Haifa, Rishon Le Zion, Petah Tikva, Ashdod

Populație: 8,174,527 milioane locuitori (est. iulie 2016 - CIA World Factbook) - inclusiv populația israeliană din înălțimile Golan și Ierusalimul de Est

Suprafață: 20,770 km² (8,7 % din România)

Densitatea populației: 392 loc./km²

Unități administrative - 6 districte (mehozot, singular - mehoz): Central, Haifa, Ierusalim, Nord, Sud, Tel Aviv

Geografie și climă:

-**localizare:** țară din Orientul Mijlociu situată în estul Mării Mediterane și la nord de Marea Roșie

- **vecini** : Fâșia Gaza - Palestina(V) Liban (N) Siria (NE), Iordania, Cisiordania - Palestina (E) Egipt (SE)

- **relief:** zone muntoase în nord (Galileea, Carmel și Înălțimile Golan), deșertul Negev în sud, iar în vest, pe coasta Mediteranei, este zona fertilă și cea mai dens populată; râul Iordan curge de la Muntele Hermon până la Marea Moartă - cel mai jos punct de pe suprafața planetei; unice pentru Israel și peninsula Sinai sunt maktheshim (cratere datorate eroziunii și nu impactului unor meteoriți) - cel mai mare este Craterul Ramon

-**clima:** zonele de coastă au climat mediteranean, zonele de deșert - climă aridă; din mai până în septembrie ploaia este foarte rară în Israel; energia solară este folosită la nivel extins - aproape fiecare casă folosește panouri solare pentru alimentarea cu apă caldă.

Componența etnică: 74,8% evrei, alții 25,2% (majoritatea arabi) - est. 2015

Apartenența confesională: iudaism 74,8%, islam 17,6%, creștinism 2%, druzi 1,6%, altele 4% - est.2015

Ziua națională și alte sărbători importante:

- **02 mai 2017** - Declaraarea independenței (de protectoratul britanic - 1948) - dată variabilă
- 27 ianuarie - Ziua internațională în memoria Holocaustului (eliberarea lagărului de la Auschwitz în 1945)
- 21/22 sept. 2017 - noul an ebraic

Limbi: ebraica (oficială), araba (folosită oficial pentru minoritatea arabă), engleza (folosită adesea drept limbă străină)

Formă de guvernământ: democrație parlamentară

Dreptul la vot - 18 ani, sufragiu universal

Conducere actuală (mai 2017):

- Președinte: Reuven RIVLIN - iulie 2014
- Prim-ministru: Benjamin NETANIAHU - martie 2009

Repere istorice: teritoriul statului Israel are rădăcini biblice, terenul fiind promis de Dumnezeu Patriarhilor Avraam, Isaac și Iacob din mileniul II î.Hr.; primul regat israelian sub regii Saul, David și Solomon datează din sec. XI î.Hr., care a fost apoi divizat în regatele Israel și Iuda; acestea au fost cucerite în mod succesiv de: asirieni, babilonieni, persani, romani și bizantini;

în sec VII d.Hr., zona a fost cucerită de musulmani, iar dominația acestora (arabi sau otomani) a continuat timp de 1300 de ani, cu excepția perioadei cruciadelor; diaspora evreiască s-a răspândit în lume în lipsa unui teritoriu național (în 1492, evreii fuseseră expulzați din Spania de către Regii Catolici); la sf. secolului XIX, apare mișcarea sionistă care milita pentru crearea unui stat evreu pe vechile teritorii cu legitimitate istorică și biblică; dezideratul acesta a fost împlinit în 1948, odată cu declararea independenței statului Israel, după valurile succesive de emigrări evreiești în zonă, mai ales în urma Holocaustului din al doilea război mondial, când 6 milioane de evrei europeni au fost decimați de genocidul nazist; majoritatea statelor arabe nu au recunoscut crearea statului Israel și multe dintre ele continuă această politică și în prezent; de la crearea statului modern Israel, zona este cuprinsă de conflicte, iar în 1967, cu ocazia războiului de șase zile, Israel a avut victorii importante; confruntarea cu Organizația pentru Eliberarea Palestinei (actuala Autoritate Națională Palestiniană) a avut multiple faze de violență și de terorism; procesul de pace este în prezent într-o fază de stagnare.

Moneda și paritate: Shekel nou - 1 ILS = 1,15 RON - 08 mai 2017

Economie: PIB - 297 miliarde \$ (PPC) -2016 ,311miliarde \$ (nominal)-2015; PIB/locuitor: 36,023\$ (PPC), 37,778\$(nominal)- 2017; forța de muncă - 3,92milioane, rata șomajului - 5% -2016, populație sub limita sărăciei -22% - 2014; economia Israelului este una de vârf, fiind cea mai dezvoltată din Orientul Mijlociu; Israelul este recunoscut pentru tehnologia înaltă folosită, prelucrarea diamantelor și energiei verzi

Domenii: servicii (69%), industrie (27,3%), agricultură (2,1%) - 2016

Resurse naturale: deși Israelul era considerat un stat cu puține resurse naturale, descoperirile recente (2010) a unor importante zăcăminte de gaz natural în apele sale teritoriale vor schimba această impresie eronată; chiar dacă încă nu sunt exploatate în totalitate, aceste noi resurse vor impulsiunea economia israeliană și vor stopa depedența acestei țări de importurile de combustibili, existând chiar posibilitatea ca, în viitor, Israelul să își inverseze statutul și să devină exportator de energie; alte resurse - cupru, nisip, gips, bazalt; de asemenea, sarea din Marea Moartă poate fi exploatată cu efecte balneo-climaterice

Comerț: **export** mașini și echipamente, software, diamante tăiate, produse agricole, produse chimice, textile și îmbrăcăminte (SUA, Hong Kong, UK, China) - 2015; **import** - materii prime, echipamente militare, bunuri de investiții, diamante brute, combustibili, cereale, bunuri de larg consum (SUA, China, Elveția, Germania, Belgia, Italia) - 2015

Domenii ale identității naționale:

Patrimoniu cultural: cultura israelită este atât din patrimoniul biblic, cât și din realizările diasporei evreiești din lumea întreagă; Israel folosește calendarul evreiesc, în care anul 2017 este considerat 5777, iar ziua cea mai importantă a săptămânii este sabbatul (sâmbăta); minoritatea arabă din Israel și-a pus și ea amprenta asupra culturii iudaice, în special în arhitectură, muzică și gastronomie; Israelul are 9 situri din lista de patrimoniu UNESCO, printre care se numără: Masada, centrul vechi din Acra, gorganele biblice de la Megiddo, Hazor, Beer Sheba, locurile sfinte ale religiei Bahá'i din Haifa și Galileea Occidentală, orașul alb din Tel-Aviv; statutul UNESCO al Ierusalimului este în prezent în discuție; la începutul lunii mai 2017 (odată cu aniversarea independenței statului Israel), urmează să fie adoptată o rezoluție care va disputa legitimitatea pretențiilor statului evreu asupra Ierusalimului.

Premiul Nobel: 12 cetățeni israelieni și-au împărțit 9 premii Nobel, începând cu Shmuel Yosef Agnon în 1966 (literatură) și terminând cu Michael Leveitt și Arieh Warshel în 2013 (chimie); Shimon Peres și Yitzak Rabin au câștigat în 1994 Premiul Nobel pentru Pace; trebuie precizat, de asemenea, că diaspora evreiască a dat foarte mulți laureați Nobel în toate domeniile; deși populația de origine evreiască reprezintă doar 0,2% din populația lumii, 22,4% din laureații Nobel (197 de persoane) sunt de descendență iudaică; printre cei mai faimoși se numără Albert Einstein și Niels Bohr (fizică), Elie Wiesel (pace - născut în România), Milton Friedman, Joseph Stiglitz și Paul Krugman (economie), Bob Dylan (literatură - versuri muzicale)

Muzee: Muzeul Israelului care conține Manuscrisele de la Marea Moartă, Yad Vashem - memorialul Holocaustului, care este cea mai mare arhivă din lume despre Shoah, Beit Hatfutsot (Casa Diasporei) din campusul Universității din Tel Aviv este un muzeu interactiv, dedicat istoriei comunităților evreiești din lumea întreagă; Muzeul Rockefeller și Institutul L.A. Mayer pentru Arta Islamică, ambele din Ierusalim, sunt dedicate culturii islamice

Literatură: lucrările lui Amos Oz au fost traduse în 36 de limbi străine, mai multe decât ale oricărui alt scriitor israelian; tradiția teatrală evreiască este cunoscută în lumea întreaga, inclusiv în România unde există Teatrul Evreiesc de Stat

Sport: sporturile cele mai populare în Israel sunt fotbalul și baschetul, dar și șahul este foarte important, Boris Gelfand fiind un mare maestru; Israel a câștigat 9 medalii de aur la Jocurile Olimpice începând cu 1992; jocurile macabeilor, o competiție în stil olimpic organizată pentru atleții israelieni și de origine evreiască, este organizată o dată la patru ani, începând din anii 30

Gastronomie: bucătăria israeliană conține atât feluri locale, cât și specialități importate din diaspora și din Levant; în Israel se folosesc falafel, humus, cușcuș, dar și snițel, pizza, hamburger, cartofi prăjiți, orez și salată; aproape jumătate din populația israeliană păstrează tradițiile și interdicțiile iudaice cu privire la mâncare (kosher), în special interdicția folosirii cărnii de porc, element comun cu tradiția islamică

Personalități ale culturii române de origine evreiască: Iosif Sava, Moses Rosen, Ștefan Cazimir, Valter Roman, Silviu Brucan, Maia Morgenstern, Elie Wiesel, Solomon Marcus.

Reprezentare în organizații internaționale:

OECD, ONU + agențiile ONU (cu excepția UNESCO), G-77, OSCE (partner), Consiliul Europei (observator), Fondul Monetar Internațional, Banca Mondială, Organizația Mondială a Comerțului, Organizația Internațională a Muncii, Comitetul Olimpic Internațional, Curtea Internațională de Justiție - nu mai acceptă jurisdicția Curții din 2002

Istoric relații bilaterale cu România și protocol/acord educație:

- 1948 - stabilirea relațiilor diplomatice după crearea statului Israel, ridicate la rang de ambasadă în 1969
- 1979 - acord interguvernamental de colaborare culturală și științifică
- 2014 - program interguvernamental de colaborare culturală, educațională și științifică pentru perioada 2014-2017

Reprezentare diplomatică:

1. în România

Ambasada Statului Israel în România

Ambasador: Dna Tamar SAMASH

Adresa: București, Piața Unirii, Bd. Dimitrie Cantemir nr.1 Tronson 2+3, Sector 4

Telefon: (0040-21) 302 85 00

Fax: (0040-21) 302 85 55

E-mail: info@bucharest.mfa.gov.il

2. în Israel:

Ambasada României în Statul Israel

Ovidiu IERULESCU, însărcinat cu afaceri a.i.- mai 2017

Adresa: Str. Adam Hacoheh, nr. 24, Tel Aviv, 64585

Telefon: +972 3 5229472; +972 3 5298420; +972 3 5290777

Fax: +972 3 5247379

E-mail: telaviv@mae.ro

Web: <http://telaviv.mae.ro/node/180>

Link-uri importante:

- Admin. Prez. - <http://www.president.gov.il/English/Pages/Default.aspx>
- Parlament (Knesset) - <https://knesset.gov.il/main/eng/home.asp>
- Guvern - <http://www.pmo.gov.il/English/Pages/default.aspx>
- Min. Educației - <http://edu.gov.il/owlHeb/AboutUs/FreedomOfInformation/Pages/english.aspx>
- MAE <http://mfa.gov.il/MFA/Pages/default.aspx>

SURSE:

- *CIA world factbook* - <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/is.html> (economie, guvern, organizații internaționale, date statistice)
- *BBC country profile* - www.bbc.co.uk/news/world-middle-east-14628835 (repere istorice și fotografia 1)
- *Wikipedia* - versiunile în engleză <https://en.wikipedia.org/wiki/Israel> și română <https://ro.wikipedia.org/wiki/Israel> (geografie, istorie, cultură, fotografia 2)
- MAE - <https://www.mae.ro/bilateral-relations/1831#765> (relații bilaterale + reprezentare diplomatică)